

власти да внимаватъ къмъ мѣстната рая, да се грижатъ да я привличатъ и задоволяватъ, та искрено и преданно да изпълнява възложената ѝ работа въ полза на вакъфитѣ и държавата ¹⁾.

Какъ раята станала собственикъ.

Селото Пчелище имало особенъ ферманъ ²⁾ — крепостенъ актъ, нареченъ худутнаме, въ който се опредѣляли, границитѣ на селското землище. Земятъ на Пчелище се простирали отъ Страната до отвѣдъ Къпиновската рѣка, минавали въ нѣкои мѣста и издизали въ планината. Цѣлото пространство отъ землищата на с. Мариино и с. Церова Кория влизало въ вакъфа на Старата майка султанка. Това худутнаме било подновявано и измѣнявано съ особени фермани поради промѣнитѣ на границитѣ съ околнитѣ села Церова Кория, Плаково и Мариино. Ставали изселвания и преселвания и поради това границитѣ се измѣнявали.

Турцитѣ искали отъ раята три нѣща — *да стои мирна, да работи редовно земята и да развъжда угоенъ добитѣкъ*. Тѣ забелязали, че селянитѣ обикватъ земята, когато е тѣхна, защото тогава собствено славянинътъ селянинъ се смѣталъ сигуренъ и спокоенъ. А тѣхна можела да стане тя, когато всѣки обработвалъ редовно „честно и почтенно“ дадената му часть най-малко 25 — 30 години. Когато дойдѣлъ новъ преселникъ, той получавалъ праздна земя само като работникъ, като ратай, и я обработвалъ на различни условия — на изполица, или подъ наемъ по уговорена цена, или съ надница. Ала тази земя немогла да го прехранва, ако не станѣлъ стопанинъ. Работилъ ли е редовно и добре земята 25 — 30 години, раятинътъ добивалъ право да получи тапия — владало, че той е собственикъ, господаръ на имота съ задължение да плаща винаги опредѣления данѣкъ за Майката султанка. Добитата така земя се предавала на синове и въ нѣкои мѣста се наричала бащиния, понеже се предавала отъ баща на синъ. Въ такъвъ случай стопанинътъ на имота — къща, ниви, гора, лозе и т. н. можелъ да го оставя наследство на синоветѣ си, да го продава, да го завещава и т. н., но винаги съ едно неизмѣнно условие — наследниците, купувачитѣ или надаренитѣ, поематъ задължение да плащатъ редовно даждието (джезие) за Старата майка султанка, което, като се събере, се изпращало въ Мека и Медина за своето предназначение.

¹⁾ Вж. „Документи за българската история“, т. III, издание на Бъл. Ак. на наукитѣ, 1940, № 41, 76, 111, 126 и мн. други.

²⁾ Нѣкои пчелинци сж чували за този ферманъ, но той до днесъ не е откритъ на бѣлъ свѣтъ.